

Ontwapening
Milieu
Mensenrechten

voor
moederAarde
LID VAN FRIENDS OF THE EARTH INTERNATIONAL

België-Belgique
PB
9000 Gent 1
3-7992

Bulletin Voor Moeder Aarde

winter 2005

In dit nummer:

- Katern: de milieueffecten van kernbewapening
- Actiedag: stop uraniumwapens
- Voettocht Tihange-Doel, 15-26 april, voor duurzame energie

Liever bomen dan bommen! (Vlaamse Vredesweek, oktober 2005)

Driemaandelijks
tijdschrift van
Voor Moeder Aarde vzw
Lid van Friends of the Earth Int.
jaargang 14, nr.4

VU: Pol D'Huyvetter,
Maria Hendrikaplein 5-6,
9000 Gent

Afgiftekantoor Gent 1

Indien onbestelbaar graag terug naar
bovenstaand adres.

Inhoud

<i>Voorwoord</i>	2
<i>Actiedag uraniumwapens</i>	3
<i>Agenda; Voettocht 20 jaar Tsjernobyl</i>	4
<i>Middenkatern:</i>	
<i>Milieueffecten van kernbewapening</i>	
<i>K1 tot K4</i>	

Bulletin Voor Moeder Aarde

Driemaandelijks tijdschrift, jaargang 14, nummer 4, winter 2005

Kolofon

Redactie:

Lieve De Kinder, Pol
D'Huyvetter, David Heller

Secretariaatadres

Voor Moeder Aarde
Maria Hendrikaplein 5-6,
9000 Gent.
Tel +32-9-242 87 52
Fax +32-9-242 87 51
www.motherearth.org

Redactieadres:

Voor Moeder Aarde-
redactie:
lieve@motherearth.org

Homepage Bulletin Voor Moeder Aarde:

www.motherearth.org/bulletin

Alle werkgroepen zijn bereikbaar op het secretariaatsadres, behalve: Werkgroep Inheemse Volkeren

Overstraat 80,
3020 Veltem,
rverjauw@tiscali.be

Rekeningnummer

001-2055174-14 (België)
000-161-8561-19 (Nederland)

Copyright

Overname en gebruik van artikels worden aange-
moedigd mits bronvermelding.

Dit tijdschrift werd geco-
pieerd op recyclagepapier.

Standpunt

*Straatrellen en brandende auto's:
een dialoog start je niet met nieuwe Franse kernraketten*

Naar aanleiding van de gewelddadige rellen in Frankrijk vinden we heel interessante ideeën in de open brief aan de president, door de Franse beweging 'Mouvement de la Paix' (www.mvtpaix.org). Ze dringen aan om de orde te herstellen via respect, waardigheid en dialoog, en inzet voor menselijke ontwikkeling in plaats van repressie. Zij drukken hun bezorgdheid en verontwaardiging uit n.a.v. de rellen en vinden dit straatgeweld onaanvaardbaar, vooral omdat dit zich vaak richt op mensen die het al moeilijk hebben, en tegen diegenen en die zich dagelijks inzetten om het sociale weefsel en de ontwikkeling te versterken in die buurten. Evenmin kunnen ze de repressieve aanpak van de regering goedkeuren, het is een bedding voor verder geweld, geen antwoord op de massa problemen van die jongeren, met sociale onzekerheid en apartheid en diepe wanhoop. Toch is hier solidariteit aan het groeien als een tegengif, zonder hetwelk het geweld nog heviger zou domineren. Net het verstevigen van dit het sociale weefsel en de inzet voor ontwikkeling, het creëren van plaatsen van dialoog, waar geen plaats is voor discriminatie en racisme, is de weg naar een vredevolle en rechtvaardige samenleving. Maar in de plannen voor 2006 wordt gesnoeid in de budgetten voor openbare diensten en initiatieven voor sociale integratie. Het budget voor defensie stijgt met 3,4%, d.i. een totaal van 47,8 miljard euro, waarvan de helft om nieuwe wapens te produceren, o.a. nieuwe M51 kernraketten en om het simuleringsprogramma voor kernproeven verder te zetten. Daarnaast slechts 7 miljard voor het departement huisvesting. Hoe kunnen we aanvaarden dat op de behoefte aan dialoog wordt ingegaan door nieuwe raketten? Om een doorbraak op gebied van ontwapening te bereiken kunnen geweldloze directe acties aan militaire basissen nodig zijn. Greenpeace Frankrijk bereidt momenteel een reeks burgerinspecties voor tegen de nieuwe M51 kernraketten, geïnspireerd door de acties van Voor Moeder Aarde en de bomspotting campagne in België, waarbij Voor Moeder Aarde ook uitgenodigd is om mee te werken.

Vrede vereist het zich bewust onthouden van gewapende macht, omdat andere wegen efficiënter en duurzamer zijn.

Het redactieteam

*Vredesvlaggen op de Hiroshimavoettocht 2005.
Foto: VMA*

Nieuwe regeling lidmaatschap Voor Moeder Aarde!:

Lidmaatschap van VOOR MOEDER AARDE: **Sympatisant:** gratis, je ontvangt het magE-zine, gewoon je e-mailadres opgeven aan david@motherearth.org; **Lid:** minimum 5 euro per jaar, je ontvangt het MagE-zine, Bulletin en korting in het bio eet- en theehuis Lekker Gec; **donateur:** minimum 2,5 euro per maand, je ontvangt het magE-zine, Bulletin, korting in Lekker Gec en 10% korting op VMA merchandise en het jaarverslag. Lidgelden betaal je best door een storting of overschrijving op het nummer 001-2055174-14 (België) of 000-1618561-19 (Nederland) van VOOR MOEDER AARDE, met vermelding: lidgeld. We moedigen jou sterk aan om je lidmaatschap via een permanente opdracht (zelfde rekeningnummer) te regelen. Hierdoor draag je bij aan de continuïteit van onze werking en wordt het opvolgen zowel voor jou als voor ons een stuk eenvoudiger. Je kan de betalingen maandelijks, jaarlijks of volgens een andere frequentie laten gebeuren. Je kan hiertoe je bank contacteren of een formulier aanvragen bij het secretariaat.

Voor Moeder Aarde vzw is een pluralistische gewestelijke thematische milieuvereniging. De vereniging benadrukt in het bijzonder de banden tussen milieu en dossiers rond mensenrechten, oorlog en vrede en beklemtoont de noodzaak van internationale samenwerking. De organisatie gebruikt onderzoek, educatie & sensibilisatie, beleidswerk en geweldloze directe actie als hefboomen om haar doelen te verwezenlijken. De vereniging is lid van het Anti-Oorlogsplatform; de Bond Beter Leefmilieu; Ecopower; het Gents Ecologisch Centrum; Netwerk Bewust Verbruiken en het Platform voor Biologische Landbouw. Internationaal is de vereniging lid van Friends of the Earth international en aangesloten bij Abolition 2000 - het internationaal netwerk voor de afschaffing van kernwapens - en het International Peace Bureau.

De verantwoordelijkheid voor de artikels in het bulletin Voor Moeder Aarde ligt bij de auteurs zelf.

Voor Moeder Aarde is een Netwerkproject. Je kan ons steunen door Krekelsparen, ons nummer is: 96/0004. Je kan ons ook steunen via Dynamosparen. Indien je geïnteresseerd bent om ons op deze wijze te steunen kan je contact opnemen met het VMA secretariaat of met Triodos bank (02/548 28 29).

Milieueffecten van kernbewapening

Er zijn momenteel zo'n 35.000 kernwapens wereldwijd. Het grootste aantal wordt gecontroleerd door de Verenigde Staten, waarbij naar schatting 5.300 operationele kernkoppen en verder zo'n 5.000 in de 'responsive reserve force'.¹ De andere staten waarvan geweten is dat ze kernwapens bezitten zijn: (tussen haakjes volgt telkens het aantal kernkoppen) Rusland (7.200 operationele kernkoppen), China (400), Frankrijk (350), Het Verenigd Koninkrijk (200), Israël (tot 400), Pakistan (tot 50) en India (30 tot 35). Noord Korea heeft onlangs aangekondigd dat het kernwapens heeft ontwikkeld.

Kernwapens zijn de meest vernietigende wapens ooit ontwikkeld. Ze hebben de capaciteit om alle leven op de planeet te vernietigen en onvoorstelbare milieuschade teweeg te brengen. In 1987 be-

schreef de Wereld Commissie voor Milieu en Ontwikkeling (Brundtland Rapport) deze vernietigingscapaciteit als volgt: 'De waarschijnlijke gevolgen van een kernoorlog doen alle andere bedreigingen voor het milieu verbleken tot betekenisloos. Kernwapens vormen een kwalitatieve nieuwe negatieve stap in de ontwikkeling van het oorlogvoeren. Een thermonucleaire bom kan een ontplofingskracht hebben die groter is dan alle explosieven die tot hiertoe in alle oorlogen samen werden gebruikt vanaf de uitvinding van het buskruit. Naast de vernietigende effecten van rukwinden en hitte die immens toenemen bij deze wapens, introduceren zij een nieuw schadelijk element – ioniserende straling – waardoor de schadelijke effecten uitgebreid worden in ruimte en tijd'.

Zelfs indien deze kernwapens nooit gebruikt worden, per ongeluk of in de oorlogsvoering, hebben de productie, het testen en opslaan van kernwapens immense milieugevolgen. De productie bestaat uit verschillende stappen die samen de 'nucleaire keten' vormen, waarvan iedere stap grote risico's teweeg brengt voor de gezondheid en het leefmilieu. Het inzetten zelf van kernwapens is enkel de finale stap, die volgt na vele andere misdaden, op milieu en sociaal gebied.

Samenvatting van de nucleaire keten:

Stap 1 - Het bekomen van het ruwe materiaal - Splijtbaar uranium is de basis van kernwapens en de brandstof in kernreactoren. Uraniumerts wordt bekomen via conventionele open put ontginning of via ondergrondse methoden zoals bij de ontginning van andere metalen.

Stap 2 - Verrijking van Uranium - In het natuurlijk uranium is de concentratie van het splijtbaar isotoop U235 slechts 0,71 %, wat onvoldoende is om een kernreactie te onderhouden, in een kernreactor of kernwapen. Deze concentratie moet dus verhoogd worden, wat gebeurt bij het verrijken. Als bijproduct in dit proces wordt verarmd uranium bekomen.

Stap 3 - Verarmd Uranium - bestaat uit 99,80% uit U238, waarvan de radioactiviteit halveert na 4,5 miljard jaar. Het wordt gebruikt in allerlei civiele toepassingen zoals in vleugels van vliegtuigen (voor de stabiliteit) en om wapensystemen met verarmd uranium te fabriceren. (wapens, munitie en bepantsering van militaire voertuigen). Het ontstaat ook bij de opwerking van gebruikte uraniumstaven (zie verder). In het verleden bleek ook dat het zogenaamde verarmd uranium ook vervuild was met o.a. plutonium.

Stap 4 - Interim Stockage, opwerking en dumpen van radioactief afval - Nadat het verrijkt uranium als brandstof heeft gediend in de reactor, wordt de gebruikte brandstof uit de reactor gehaald en opgeslagen ofwel bij de kernreactor, ofwel op een plaats voorzien voor het dumpen van radioactief afval uit verschillende reactoren en locaties. Deze gebruikte kernbrandstof bevat belangrijke hoeveelheden splijtbaar materiaal, waaronder U235, plutonium (Pu239), verarmd uranium en andere materialen.

De splijtbare materialen en het verarmd uranium kunnen chemisch gescheiden worden en opgewerkt worden om opnieuw gebruikt te worden in kernreactoren. Deze opwerking mag echter niet gezien worden als een vorm van recyclage. Het is immers een zeer milieu-onvriendelijk proces, gezien de radioactieve emissies, en gezien het feit dat er opnieuw een enorme berg radioactief afval gecreëerd wordt. Een cruciaal probleem blijft het veilig opslaan en isoleren van radioactief afval, uit kernreactoren en opwerkingsfabrieken.

Stap 5 - Fabricage van kernwapens - Dit proces omvat het gebruik van hoogst gevaarlijke materialen zoals Uranium, Plutonium en Tritium of Lithium bij zeer hoge temperaturen.

Stap 6 - Het testen van kernwapens - Kernwapens worden getest om de veiligheid en efficiëntie van de kernwapens te onderzoeken. Sedert 1945 werden meer dan 2000 kernwapens getest, bovengronds, ondergronds en onder water. Door bovengrondse proeven met kernwapens kwam tot nu toe naar schatting 6 ton Plutonium (Pu239) in de atmosfeer vrij.

Stap 7 - Voorbereidingen voor het gebruik van kernwapens - Het gebruiksklaar maken van kernwapens en het overbrengen naar een locatie vanwaaruit ze kunnen gebruikt worden

Stap 8 - Het inzetten van kernwapens - In de oorlogsgeschiedenis werden kernwapens slechts twee keer gebruikt: in Hiroshima en Nagasaki. Toch was er in de koude oorlog een moment waarop het gebruik op het nippertje vermeden werd. Verder zijn onderzoeken bezig naar kleinere kernwapens, waardoor de drempel om ze in te zetten kleiner zal worden.

¹ http://www.thebulletin.org/article_nn.php?art_ofn=jf05norris

VMA activisten voeren actie om een kernproef tegen te houden, 1992.

Foto: Caroline Dossche

Milieueffecten van de keten

De informatie over de milieupacten van de nucleaire keten is niet gemakkelijk te vinden. We trachten hier de belangrijkste impacten kort samen te vatten van elke stap in de keten. Daarna volgen nog enkele gevalstudies en voorbeelden van acties door Voor Moeder Aarde of collega-organisaties.

	Stap 1 Ruwe materiaal	Stap 2 Verrijking	Stap 3 Verarmd Uranium	Stap 4 Interim Stockage, opwerking en opbergen van afval
Lucht	- Grote hoeveelheden stof - Emissie van radongas.	- Uraniumstof in de atmosfeer	Uraniumbesmetting door het inzetten van wapens met verarmd uranium	- Radioactieve koolstof ontsnapt uit de fabrieken - Grote hoeveelheid stof - Radioactieve gassen kunnen ontsnappen uit de ondergrond
Bodem	- Open put mijnen hebben enorme afmetingen	- Uranium lekt in de grond	- Bodemvervuiling op de plaats waar ontploffingen plaatsvinden van wapens met verarmd uranium	- Schade aan de bodemstructuur door explosie van een natuurlijk gebied.
Water	- Vervuiling van het water met radioactieve deeltjes en toxische metalen, die opgepompt werden en geloosd in rivieren en meren, o.a. oplossingen van zwavelzuur, oxidanten en uranium		- De oppervlaktewateren worden besmet met uranium van uraniumwapens - Door lekken komt uranium in het grondwater en rivieren	- Ondergronds water kan besmet worden met radioactieve elementen - Radioactief materiaal in de oceanen (tot in de jaren '90 werd radioactief afval in de zeeën/oceanen gedumpt)
Bio-diversity	- Radioactieve besmetting in de omgeving - Bioaccumulatie door toxische metalen	- Radioactieve straling	- Bioaccumulatie van uranium in flora en fauna	- Fragmentatie van ecosystemen door infrastructuurconstructies. - De faciliteiten zijn meestal gesitueerd in ecologisch waardevolle gebieden. - Dieren die militaire activiteiten verstoren worden vernietigd - Bioaccumulatie in flora en fauna- Contaminatie van maritieme ecosystemen
Sociale gevolgen	- Veel uranium voor gebruik in kernwapens werd ontgonnen en verrijkt op land van inheemse volkeren – met enorme schade aan gezondheid, het sociale weefsel, het milieu, en dit in gemeenschappen die reeds gemarginaliseerd waren.	- Besmetting van landbouwgrond en water - Menselijke gezondheid	Toename van geboortefwijkingen, kanker en andere ziekten	- Grote oppervlakten land zijn nodig voor de basis en ondersteunings activiteiten. - Inheemse gemeenschappen zijn meestal slachtoffers doordat hun land onteigend wordt voor militaire doeleinden - Radioactieve besmetting komt in de voedselketen vanuit de landbouw - Ook de zeeën worden radioactief besmet - Het drinkwater van lokale gemeenschappen is vervuild

Foto: <http://feedthefish.org>

Verzet tegen het gebruik van conventionele wapens die verarmd uranium bevatten

In 2003 werd de *International Coalition to Ban Uranium Weapons* (Internationale Coalitie voor een verbod op uraniumwapens) gevormd met het oog op een verbod op het gebruik van verarmd uranium in wapensystemen.

Een van de actieve groepen is het Military Toxics Project (MTP), dat reeds een tiental jaar samenwerkt met gemeenschappen, getroffen door het gebruik van wapens met verarmd uranium (depleted uranium, DU). Een voorbeeld:

Concord, MA - Concord is de locatie van het voormalige Nuclear Metals Inc./Starmet bedrijf dat wapens met verarmd uranium produceerde voor de militaire sector in de V.S. Er is uitvoerige DU besmetting vastgesteld zowel op als rond

de eigendom van het bedrijf. In 1996 hielp MTP een aantal sprekers om naar Concord te reizen om deel te nemen aan een vergadering van de stad over DU, georganiseerd door Grassroots Actions for Peace and Citizens Research and

Environmental Watch. Meer dan 250 personen woonden de vergadering bij, waardoor de gemeenschap gestimuleerd werd om actie te ondernemen.

Stap 5 Fabricatie	Stap 6 Kernproeven	Stap 7 Vorbereiding tot het gebruik	Stap 8 Gebruik van kernwapens
Tritium pollutie	Vrijkomen van plutonium (Pu) en andere radioactieve elementen. Plutonium is heel radiotoxisch bij de inhalatie van zeer fijne Pu-aerosolen	- Vrijkomen van radioactief materiaal in het geval van een ongeluk - Grote hoeveelheid broeikasgassen door het verbranden van de brandstof - Perchloor pollutie door raket-brandstof	- De temperatuur kan tot - 40°C vallen ten gevolge van 'roet' door verbranding in de atmosfeer. Nucleaire winter - De temperatuur kan ook stijgen met 6 tot 10°C door de toegenomen hoeveelheid CO₂, H₂O, O₃, CH₃ in de atmosfeer
Bodembesmetting zodat het land niet verder bruikbaar is	Accumulatie van plutonium in de bodem door de ondergrondse testen	- Vrijkomen van radioactief materiaal in het geval van een ongeval. - Perchloor pollutie raket-brandstof	Besmetting door radioactief stof over een grote oppervlakte
- Migratie van transurium elementen naar het grondwater - Besmetting van het grondwater met plutonium - Tritium vervuiling in de regen en het grondwater	Onderwater testen produceert artificiele geothermische systemen die de normale stroompaden verstoren	- Volledige besmetting van het water bij een ongeval - Vervuiling van de oceanen door de brandstof van de onderzeeërs - Pollutie met perchloor elementen door raketbrandstoffen	Besmetting door radioactief stof over een grote oppervlakte, die verder ook het water besmet.
- Besmetting van flora en fauna via het water. - Bioaccumulatie van radioactieve elementen	Contaminatie van ecosystemen door vervuilde lucht en water. Directe schade aan de ecosystemen in de oceaan in het geval van onderzeese kernproeven	Vernietiging van de ecosystemen in het geval van een ongeluk	Ecosystemen zijn volledig vervuild door het radioactief stof van een paddestoelwolk. Dood van species door veranderingen in de temperatuur.
- Besmetting van mensen via het voedsel - Aanwezigheid van Tritium in het drinkwater op sommige plaatsen - Besmetting van arbeiders en militair personeel - Gemeenschappen die in het gebied leven zijn volledig blootgesteld aan radioactieve straling	- Bezetting van het land van inheemse volkeren - Permanente gezondheidschade en misvormingen in de inheemse bevolking - Nucleair kolonialisme	Besmetting van het lokale zeewater op de plaatsen waar onderzeeërs worden hersteld.	- Vaporisatie van mensen en gebouwen in de onmiddellijke omgeving - Doden door ioniserende straling - Landbouwgrond besmet in een uitgebreid gebied - Radioactieve elementen in gewassen en voedingsketen. - Dood van gewassen en vee door veranderingen in de temperatuur

Productie van kernwapens

Denk niet dat mensen die ver wonen van kernwapenfaciliteiten hier geen schade van ondervinden. Deze faciliteiten bevinden zich vaak in of nabij landbouwgebieden. Bijvoorbeeld: In Idaho wordt de Snake River waterader bedreigd, door de nabije reusachtige opslagplaats van radioactief afval. De aardappels die geteeld worden in zuid Idaho worden over de hele V.S. gegeten en waarschijnlijk ook in vele andere delen van de wereld.

De Ierse zee en de zeeën nabij Rusland zijn gedurende lange tijd dumpinggebieden geweest voor grote hoeveelheden radioactiviteit. In de Verenigde Staten en elders is het grondwater in de omgeving van vele kernwapenfaciliteiten heel sterk radioactief vervuild. Als dit water later gebruikt wordt voor drinkwatervoorziening, is het nog onzeker of de controle zal blijven volstaan als de locatie zelf niet meer gecontroleerd wordt of gebruikt wordt voor andere doeleinden.

Bijna alle locaties die met nucleaire vervuiling te maken hebben liggen in gebieden van grote archeologische, culturele of historische of landschappelijke waarde, die dus bedreigd worden door de nucleaire activiteiten.

Uranium ontginning

In de Beverley mijn, in Australië, hoopt Heathgate om 1000 ton uranium per jaar te kunnen ontginnen gedurende 15 jaar, met de *in-situ leaching* techniek. Hierbij worden miljoenen liter zwavelzuur in het grondwater gepompt om het uranium op te lossen, met als gevolg een permanente grondwaterbesmetting. Maar de Minister van Milieu in Australië beweerde dat hij geen redenen zag op milieugebied om de ontwikkeling van de Beverley Uranium Mijn te stoppen.

Heathgate heeft 'verdeel- en -heers' tactieken gebruikt met de plaatselijke bewoners, het Adnyamathanha volk, en de indruk gewekt dat zij het project ondersteunen.

Artie Wilton, de laatste Wilyaru man voor het Adnyamathanha volk leeft in Copley met zijn familie, die voor hem zorgt. Artie vertegenwoordigt de kennis, magie en oude overlevingswijzen van zijn volk en cultuur en het land waarmee ze verbonden leven. Aboriginals voelen de pijn van de dood van hun cultuur en hun land en het verlies van hun traditionele levenswijze. Ze roepen op om een einde te maken aan de genocide en de kolonisatie. Artie Wilton en zijn familie verzetten zich samen met vele andere Aboriginal groepen tegen uraniumontginning en de vernietiging, vervuiling en degradatie van hun traditionele leefgebieden. Friends of the Earth Australië is bezig met een sterke campagne tegen de drie uraniummijnen in die staat.

Verzet tegen kernproeven

De vijfde en zesde V.S. kernproef werden uitgevoerd in een tijdsspanne van slechts 6 dagen in september 1992. In een poging om de vijfde test uit te stellen stapten vier Belgische VMA activisten 50 km door de woestijn van Newe Segobia in Nevada. Ze kwamen aan op 15 september, op de locatie waar de test werd voorbereid, ketenden zichzelf vast aan het materiaal aldaar en werden gearresteerd. Diezelfde ochtend werden acht bijkomende mensen – drie Belgen en vijf V.S. burgers – gearresteerd. Vier van hen ketenden zich vast aan het veerooster, aan de ingang van het testgebied, en blokkeerden hierdoor het verkeer gedurende bijna een uur. Vier anderen werden gearresteerd toen ze het testgebied binnengingen terwijl de start van de kernproef werd aangegeven. Dezelfde dag in Washington besloot de Senaat tot een moratorium van negen maanden op het uitvoeren van kernproeven, en tot het beperken van het aantal kernproeven tot max 15 in de drie jaren die volgen op de korte periode van het moratorium. Daarna zouden alle kernproeven gestopt worden. Zes dagen later, op 23 september, werd de test met als codenaam 'Divider' uitgevoerd. Vier Belgische activisten werden gearresteerd terwijl ze op de fiets binnen een straal van twee mijl van ground zero kwamen, in een poging om de test te stoppen door hun aanwezigheid.

In deze periode vindt ook 'Healing Global Wounds' plaats, een 10-daagse reeks activiteiten, die begon met een voettocht naar de testplaats, met het oog om een einde te bekomen van de kernproeven op inheems grondgebied. Tegelijk werd ook 500 jaar verzet gevierd tegen de overheersing en uitbuiting sedert Columbus Amerika 'ontdekte'. Stappers van de Voettocht door Amerika voor Moeder Aarde en de Europese Peace Pilgrimage kwamen aan in Las Vegas voor een Forum van inheemse volkeren.

Hiroshima.

Vorige zomer organiseerde Voor Moeder Aarde de Hiroshima vredesvoettocht 2005, van 26 juli tot 9 augustus, 250 km van Ieper in West-Vlaanderen tot Kleine Brogel, de NATO kernwapenbasis in Limburg, ter herdenking van de 60ste verjaardag van de bombardementen op Hiroshima op 6 augustus en Nagasaki op 9 augustus 1945. De stappers (samen zo'n 100 mensen uit verschillende landen) werden vervoegd door Mr Yoshio Sato, een overlevende van de Hiroshima bom, die getuigde over de desastreuze gevolgen van de atoombom. Langs de route werden de stappers ontvangen door burgemeesters die lid waren geworden van de internationale Mayors for Peace campagne, waarvan de voortrekker de burgemeester is van Hiroshima. Hij roept op tot de volledige eliminatie van kernwapens tegen 2020. Mr. Yoshio Sato en zijn familie werden blootgesteld aan de kernexplosie op net een kilometer van ground zero in Hiroshima. Zijn moeder stierf een maand na de explosie, zijn zus en broer stierven binnen de 5 jaar na de ontplofing en ook bij hem werd jaren later kanker ontdekt, waarvan hij gelukkig genas. Meer details over Mr Yoshio Sato op www.motherearth.org/archive/archive/walk05/hibakusha_nl.php

Voorbereiding tot het gebruik van kernwapens.

Op regelmatige basis transporteren militaire konvooien kernkoppen door Groot-Brittannië tussen Burghfield, nabij Londen, waar ze geproduceerd worden, en de opslagplaats van kernwapens in Coulport in Schotland. Dit zonder signalisatie en zonder dat het publiek en de lokale overheden op de hoogte worden gehouden. De kernkoppen in de vrachtwagens bevatten plutonium en andere dodelijke radioactieve materialen. Er gebeurden reeds lichte ongevallen, maar wat bij een zwaar ongeval waarbij grote oppervlakten land onbewoonbaar worden?

Nukewatch, een wereldwijd netwerk slaat deze konvooien gade en informeert hierover het publiek, lokale overheden en de media, en voert ook campagne tegen deze transporten, en geweldloze directe acties, eventueel samen met andere activisten.

Meer info in de VMA brochure:
'De Milieu Impacten van Kernwapens'
elena@motherearth.org

Actiedag voor een verbod op uraniumwapens, 4 november 2005.

Foto : VMA

Ria Verjauw

Naar aanleiding van de Internationale dag van de Verenigde Naties voor 'de Preventie van de Uitbuiting van het Milieu tijdens Oorlog en Gewapende Conflicten' en 'de Internationale Actiedag voor een Wereld zonder Uraniumwapens' organiseerde de Belgische Coalitie 'Stop Uranium Wapens' een actie in Brussel om haar eisen kenbaar te maken en om aandacht te vragen voor de schrijnende problematiek, veroorzaakt door het gebruik van wapens met uranium. Verschillende medewerkers van Voor Moeder Aarde namen hier aan deel.

Veel mensen – onschuldige burgers waaronder vooral kinderen, oorlogsveteranen en arbeiders in de industrie, die blootgesteld worden aan verarmd uranium – lijden aan onverklaarbare ziekten en hebben medische problemen. In gebieden zoals het zuiden van Irak – waar uranium munitie gebruikt werd door de VS en het Verenigd Koninkrijk – wordt een toename gerapporteerd van kankers, leukemie, miskramen en misvormingen bij pasgeborenen.

Een delegatie van de aktievoerders bracht een bezoek aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken en van Defensie. Volgende vragen werden er gesteld: **Wat heeft de Belgische regering het voorbije jaar ondernomen om de verdere verspreiding en het gebruik van uraniumwapens een halt toe te roepen? En wat zal er verder ondernomen worden om de situatie van de slachtoffers van de toxicologische en radiologische effecten van deze wapens, te verbeteren?**

Wat zijn de plannen van de regering om op internationaal niveau een standpunt in te nemen over de productie, de opslag, het transport, het testen en het gebruik van uraniumwapens? Welk standpunt zal België innemen tijdens belangrijke gesprekken binnen de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), binnen de VN en de NAVO?

Onze eisen werden herhaald :

Wij vragen met aandrang aan de Belgische regering:

- dat België op geen enkele wijze – ook niet via derden – betrokken is bij het ontwerp, de productie, de aankoop, het testen, het transport, het opslaan en het gebruik van wapens met uranium*.
- dat België acties onderneemt op internationaal niveau om het ontwerp, de productie, de aankoop, het testen, vervoeren, opslaan en gebruiken van uraniumwapens te verbieden.
- dat België er bij de NAVO op aandringt om gebieden in kaart te brengen waar wapens met uranium werden gebruikt en opgeslagen liggen. Deze gebieden moeten aan het publiek bekend gemaakt worden.
- dat de Belgische overheid geen militaire en humanitaire missies stuurt naar met uranium besmette gebieden.
- dat België, net zoals bij het verdrag tegen de anti-persoonsmijnen, een voortrekkersrol speelt bij de totstandkoming van 'een totaal verbod op uraniumwapens'.
- dat België mee de kosten draagt van de ontsmetting van gebieden waar uraniumwapens werden gebruikt, evenals de kosten voor medische hulpverlening.
- dat België het initiatief neemt voor de oprichting van een hulpfonds voor de door uraniumwapens getroffen bevolkingen.

* 'Uranium': verarmd uranium en verarmd dat vervuild werd met splijtstoffen uit de kernenergiesector

Ondertussen werd er buiten met spandoeken en een mobiele tentoonstelling, de aandacht getrokken van voorbijgangers en de pers. Verschillende interviews werden afgenomen voor TV en radio. In groepjes werden de grote banken bezocht in Brussel omdat ze nog steeds investeren in uraniumwapens. Zo werd ING bezocht, die momenteel 200 miljoen VS \$ investeert in ATK en General Dynamics, twee producenten van uraniumwapens. De ingang werd verzegeld, als een zone die besmet was met verarmd uranium. We gaven informatie aan het personeel en de bezoekers en spraken met de directeur die onze bezorgdheid zou doorgeven aan de bestuurders. Daarna kwam Dexia aan de beurt, ook een investeerder in General Dynamics. Ook de Britse en Amerikaanse ambassades kregen bezoek omdat die twee landen onlangs nog verarmd uranium gebruikten in Irak en Kosovo.

Meer info over de actie en campagne: www.bandepletedranium.org
www.motherearth.org/du

Agenda

Woensdag 11 tot woensdag 18 januari 2006:

Cultureel uitwisselingsprogramma: Mala Spotted Eagle Pope en Sky Young Sparrow Pope komen naar België. Ze belichten hun project, Nanish Shontie, een gemeenschap in Oregon die leeft volgens de indiaanse traditie en waar ook anderen kunnen meeleven en inspiratie opdoen. Ze maken in Vlaanderen ook kennis met maatschappelijk waardevolle projecten. Info: ria.verjauw@telenet.be, tel. 016/48 00 36 en www.motherearth.org/nanish/index_nl.php

Zaterdag 15 tot woensdag 26 april 2006:

20 jaar na Tsjernobyl: Voor Moeder Aarde Voettocht Tihange > Doel (zie deze pagina)

Milieu en wapengeweld: in Brazilië is recent 'Neen' gestemd op het verbod op wapenbezit. Ja dus aan wapenbezit. Speciaal over de link tussen wapengeweld en de agroindustrie, met link naar GGO's en patenten op zaden, en de desastreuze invloed van dit alles op het milieu, de inheemse bevolking en de kleine boeren die nochtans veel duurzamer telen, kan je lezen in www.wervel.be/sojaflitsen/sojaflits-20051028.htm

voor
moederAarde
LID VAN FRIENDS OF THE EARTH INTERNATIONAL

is dringend op zoek naar:

Een bestuurder (m/v)
met financiële ervaring

Een archivaris (m/v)
voor het digitale en
analoge fotoarchief

Standhouders (m/v)
voor verkoop-
en informatiestands

(je kan in afspraak met VMA bepalen
waar en wanneer je stand houdt.)

Contacteer het Voor Moeder Aarde secretariaat:
tel. 09/242 87 52

Actie tijdens VMA voettocht
Brussel-Doel (1994).
Foto: Caroline Dossche

20 jaar na Tsjernobyl: Voor Moeder Aarde Voettocht Tihange > Doel, 15 tot 26 april 2006.

Met deze **150 km lange voettocht** van de kerncentrale in Tihange naar deze in Doel wandelen we voor een versnelde uitstap uit kernenergie en energie uit fossiele brandstoffen en voor investeringen en concrete stappen in energiebesparing en toepassingen van hernieuwbare energiebronnen: zon, wind en water. De voettocht gebeurt in samenwerking met Les Amis de la Terre, de Waalse afdeling van Friends of the Earth. De vele nadelen van kernenergie op verschillende vlakken zullen worden belicht en er reist een tentoonstelling mee over de mogelijkheden van energiebesparing en hernieuwbare energiebronnen. We hopen dat een getuige uit Tsjernobyl ons zal vervoegen tijdens de voettocht.

De **route** gaat van Tihange via Andenne (15/4), Namur (16/4), Gembloux (17/4), Louvain-la-Neuve (18/4), Overijse (19/4), Brussel (20/4), Mechelen (22/4), Antwerpen (23/4) naar Doel (24/4), waar op 25/4 en 26/4 actievoorbereidingen en acties plaatsvinden.

Je kan alle informatie vinden op www.motherearth.org/tour/index_nl.php. Hier vind je ook een inschrijvingsformulier.

Je kan ons steunen door mee te stappen, één dag, meerdere dagen of heel de tocht, of op andere manieren. Je kan hiervoor het secretariaat contacteren. Je kan ook een donatie storten op rekeningnummer 001-2055174-14 van Voor Moeder Aarde, vermelding VOETTOCHT. Of je kan het initiatief steunen door onze producten te kopen, zie www.motherearth.org/fme/merchand_nl.php.

Je kan ook deelnemen aan de **petitie** actie van Friends of the Earth, **tegen kernenergie** en **voor energiebesparing** en gebruik van **hernieuwbare energiebronnen**. We hopen 1 miljoen handtekeningen te halen. Dit is het minimum dat nodig is om Euratom ter discussie te stellen in het kader van de voorgestelde Europese grondwet. De petitie zal in het najaar 2006 overhandigd worden. Petities kan je opvragen bij VMA tel. 09/242 87 52.

In 1996, 10 jaar na Tsjernobyl, op de
VMA voettocht naar Tsjernobyl, aan het
begin van de radioactieve zone.
Foto: Caroline Dossche